

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

**з навчальної дисципліни «КРИМІНОЛОГІЯ»
підготовки магістра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
24 березня 2016 року
протокол № 8
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль I. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРИМІНОЛОГІЇ

Тема 1. Генезис, поняття, предмет і система кримінології

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни.
 - 1.2. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками: конституційним, адміністративним, кримінальним правом, кримінальним процесом, кримінально-виконавчим правом, економічною теорією, історією, філософією, соціологією, психологією, статистикою та ін.
 - 1.3. Завдання та функції науки кримінології.
 - 1.4. Кримінологічні парадигми.
 - 1.5. Причини злочинів. фактори.
 - 1.6. Кримінально-правова, антропологічна, соціологічна парадигма, психологічний напрямок.
 - 1.7. Соціальна аномія.
 - 1.8. Стигматизація. об'єкт кримінології.
 - 1.9. Предмет кримінології. структура і функції кримінології.
 - 1.10. Методологія і методика кримінологічних досліджень. елементи предмета кримінології; злочин.
 - 1.11. Особистість злочинця. жертви злочинів.
 - 1.12. Криміногенні фактори. попередження злочинів.
 - 1.13. Цілі кримінології як науки та навчальної дисципліни.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Ґрунтовно опрацювавши навчальний матеріал щодо структури науки кримінології, скласти перелік тих її елементів, які найбільшою мірою стосуються проблематики обраної Вами теми магістерської роботи. Письмово обґрунтувати свій вибір.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Які з наведених категорій кримінології входять до додаткових елементів її предмету:
 - а) злочинність;
 - б) особа злочинця;
 - в) прогнозування та планування заходів боротьби зі злочинністю;
 - г) кількісні та якісні показники злочинності.
 - 5.2. Що відноситься до основних завдань кримінології:
 - а) систематичне виявлення й аналіз явищ, процесів, факторів, ситуацій, обставин, що детермінують злочинність;
 - б) проблеми поведінки потерпілого;
 - в) висвітлення у засобах масової інформації рівень злочинності;
 - г) вивчення стану злочинності неповнолітніх.
 - 5.3. До основних функцій кримінолога відносять такі, як:

- а) описова і пояснювальна;
- б) організаторська і роз'яснювальна;
- в) організаторська, роз'яснювальна, прогностична, регулятивна;
- г) описова, пояснювальна, прогностична, регулятивна.

5.4. Регулятивна функція кримінології полягає у :

- а) розробленні наукових засад запобіжної діяльності суб'єктів профілактики;
- б) виявленні і фіксації фактів соціальної дійсності;
- в) вивченні тенденцій, перспектив зміни кримінологічно значущих процесів та явищ;
- г) кримінологічному описі.

5.5. За рівнем узагальнення науково-практичної інформації систему кримінології складають:

- а) розгляд основних положень науки кримінології;
- б) викладення загальнотеоретичних положень кримінології;
- в) розгляд, упорядкування та розподіл усіх проблем, що вивчаються кримінологією;
- г) Загальна та Особлива частини.

5.6. Термін "кримінологія" вперше запропонували для використання, такі вчені, як:

- а) антропологи Топінард і Р. Гарофало (1885 р.);
- б) Ш. Монтеск'є і Ч. Беккарія (1761 р.);
- в) К. Маркс і Ф. Енгельс (1850 р.);
- г) Епікур і Платон (V – III ст. до н. е.).

5.7. Що таке кримінологія:

- а) юридична наука, яка вивчає механізм учинення злочинів;
- б) прикладна наука, яка вивчає злочинність та її основні характеристики;
- в) соціолого-правова наука, яка вивчає злочинність, особу злочинця, причини та умови, а також в) заходи профілактики злочинів;
- г) галузь кримінального права.

5.5. У чому заключається значення кримінології:

- а) кримінологічні рекомендації підвищують ефективність правозастосовної діяльності;
- б) кримінологічні розробки дозволяють підвищити кількість затриманих злочинців;
- в) вивчення кримінології розвиває інтелектуальні здібності практичних працівників;
- г) кримінологічні вчення сприяють розвитку психіатрії і судової антропологии.

5.6. Які з наведених категорій кримінології входять до основних елементів її предмету:

- а) методика та методологія;
- б) особа злочинця;
- в) прогнозування та планування заходів боротьби зі злочинністю;
- г) кількісні та якісні показники злочинності.

Тема 2. Методи і методологія кримінологічних досліджень

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Методологія.
 - 1.2. Методика в кримінології.
 - 1.3. Кримінологічне дослідження.
 - 1.4. Дослідницькі операції.
 - 1.5. Програма кримінологічного дослідження.
 - 1.6. Методи збору даних у кримінологічних дослідженнях.
 - 1.7. Статистичні дослідження.
 - 1.8. Використання результатів кримінологічних досліджень.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань теми.
4. У письмовому вигляді розробити порівняльну таблицю рис стилів наукового мислення та підготуватися до презентації її в аудиторії.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. До методів профілактичної діяльності відносяться:
 - а) переконання і примус;
 - б) усунення криміногенних факторів середовища;
 - в) своєчасне застосування превентивних заходів;
 - г) заохочення і подяка.
 - 5.2. Які основні методи використовуються при проведенні кримінологічного прогнозування:
 - а) експертних оцінок, порівняння, вивчення документів, аналіз статистичних даних;
 - б) моделювання, екстраполяції та експертних оцінок;
 - в) спостереження, моделювання, експертних оцінок;
 - г) аналіз статистичних даних, вивчення документів та моделювання.
 - 5.3. Що таке прогнозування злочинності:
 - а) одна з функцій кримінології;
 - б) імовірне судження про майбутній стан злочинності;
 - в) система знань про майбутній стан злочинності;
 - г) процес отримання та аналізу інформації з метою визначення майбутнього стану злочинності.
 - 5.4. Чим відрізняється прогнозування від прогнозу:
 - а) ці поняття тотожні;
 - б) результатом наукового прогнозу та висновком про можливе настання явища;
 - в) висновком, висновок про можливі зміни явища (його динаміки та інших показників);
 - г) ці поняття не можна порівнювати.
4. Назвіть основний метод прогнозування:
 - а) спостереження;
 - б) вивчення кримінальних справ;

- в) екстраполяції;
- г) групування.

5.5. У сфері кримінологічного планування як співвідносяться такі поняття як «план» та «програма» профілактики злочинності:

- а) ці поняття тотожні;
- б) плани та програми розробляються незалежно один від одного;
- в) програма – це більш широке поняття і включає в себе план;
- г) план – це більш широке поняття.

5.6. Другим етапом кримінологічного планування є:

- а) затвердження плану;
- б) збору пропозицій;
- в) узгодження плану;
- г) підготовчий.

5.7. Короткостроковий кримінологічний прогноз охоплює термін тривалістю:

- а) 2 – 5 років;
- б) 1 – 5 років;
- в) 1 – 7 років;
- г) 1 – 3 років.

5.8. Порівняння минулого і сучасного станів досліджуваного об'єкта і перенесення на майбутнє виявлених закономірностей його розвитку характеризує метод:

- а) моделювання;
- б) експерименту;
- в) екстраполяції;
- г) узагальнюючих показників.

5.9. Кримінологічне прогнозування злочинності – це:

- а) це передбачення ймовірних змін тенденцій і закономірностей злочинності в майбутньому;
- б) висновок, який отримують у результаті прогнозування, тобто судження про майбутній рівень, структуру і динаміку злочинності, а також про небезпеку вчинення злочину конкретною особою;
- в) це процес наукового передбачення змін тенденцій і закономірностей злочинності, категорій і груп злочинів, особи злочинця, причин злочинності, діяльності щодо профілактики злочинності в майбутньому, а також перспектив розвитку науки кримінології;
- г) ймовірне передбачення майбутніх тенденцій рівня, структури та динаміки злочинності, особливостей її причинного комплексу.

5.10. Кримінологічне планування - це?

- а) цілеспрямований процес розробки плану, в якому на основі цілей і завдань боротьби зі злочинністю окреслюються шляхи й засоби їх досягнення, нормативне, інформаційне, організаційне, методичне та ресурсне забезпечення на визначений термін;
- б) діяльність, що дозволяє зробити систему профілактики злочинів раціональною, системною, ефективною;

в) колективне складання плану як за колом учасників, так і за колом його виконавців;

г) це різновид управлінського рішення, поданого у вигляді системи взаємопогоджених і взаємопов'язаних заходів, які потрібно здійснити у встановленій послідовності та визначені строки з метою досягнення поставлених цілей.

Тема 3. Злочинність. Її поняття і визначення

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

Питання для обговорення

1. Злочинність як фундаментальна категорія кримінології.
2. Злочинність як соціальне-правове явище.
3. Показники злочинності та рівень злочинності.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Соціальне явище.
 - 1.2. Злочинність.
 - 1.3. Латентна злочинність.
 - 1.4. Стан злочинності.
 - 1.5. Злочин. злочинна поведінка.
 - 1.6. Особа злочинця.
 - 1.7. Віктимологія.
 - 1.8. Жертва злочину.
3. Показники злочинності та рівень злочинності.
4. У письмовому вигляді розробити структурну схему самосвідомості злочинця.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Визначення, злочинність – це:
 - а) суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність) вчинене суб'єктом злочину;
 - б) вчинення злочинів переважною кількістю мешканців того чи іншого регіону;
 - в) сукупність злочинів та осіб, які їх вчинили на території країни;
 - г) соціально-правове, відносно масове, історично мінливе, суспільно небезпечне явище, що складається з сукупності злочинів та осіб, які їх вчинили, на території держави за певний час і характеризується кількісними і якісними показниками.
 - 5.2. Латентна злочинність – це:
 - а) група найбільш небезпечних злочинів;
 - б) сукупність злочинів проти держави;
 - в) зареєстрована злочинність;
 - г) прихована злочинність.
 - 5.3. Які показники характеризують стан злочинності:
 - а) рівень рецидиву;
 - б) кількість осіб, які вчинили злочини у стані алкогольного сп'яніння;

- в) розмір шкоди, що спричинена злочинністю;
- г) загальна кількість злочинів і осіб, які їх вчинили.

5.4. Що являє собою коефіцієнт злочинності:

- а) кількість злочинів у країні за роками;
- б) співвідношення кількості осіб, які вчинили злочини, з розміром матеріального збитку;
- в) питома вага злочинності країни до загальносвітової злочинності;
- г) співвідношення інтенсивності вчинення зареєстрованих злочинів до населення у розрахунку на відповідну кількість мешканців регіону.

5.5 Динаміка злочинності – це:

- а) кримінологічна категорія, що показує зміни у стані, структурі, характері та географії злочинності протягом певного періоду;
- б) загальна тенденція злочинності за 10 років;
- в) показник зміни структури злочинності;
- г) кримінологічна категорія, що показує зміни у стані злочинності протягом певного періоду.

5.6. Латентна злочинність поділяється на такі види:

- а) природна, проміжна, штучна;
- б) прихована, відома, не зареєстрована;
- в) реальна, прихована, змішана;
- г) визначена, не визначена, не відома.

3. Ознакою злочинності є:

- а) динамічність;
- б) класичність;
- в) постійність;
- г) самодетермінація.

5.7. До кількісних показників злочинності не відноситься:

- а) рівень злочинності;
- б) структура злочинності;
- в) динаміка злочинності;
- г) географія злочинності.

5.8. До якісних показників злочинності не відноситься:

- а) географія злочинності;
- б) характер злочинності;
- в) структура злочинності;
- г) рівень злочинності.

Тема 4. Детермінація злочинності

Питання для обговорення

1. Детермінація злочинності та окремого злочину.
2. Механізм індивідуальної злочинної поведінки.
3. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації.
4. Мотивація злочинної діяльності.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

- 1.1. Детермінація злочинності та окремого злочину.
- 1.2. Детермінація злочинності.
- 1.3. Взаємозв'язок причин і умов злочинності.
- 1.4. Економічні. соціальні.
- 1.5. Політичні. ідеологічні детермінанти злочинності. біологічні.
- 1.6. Соціальні та психологічні теорії виникнення злочинності.
- 1.7. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні (об'єктивні та суб'єктивні фактори).
- 1.8. Механізм індивідуальної злочинної поведінки.
- 1.9. Криміногенна ситуація. мотивація злочинної діяльності.
- 1.10. Класифікація життєвих, механізм індивідуальної злочинної поведінки.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для самостійного опрацювання.
4. Письмово скласти схему системи детермінації злочинності.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Детермінація злочинності – це:
 - а) визначення причин та умов, що сприяють існуванню та розповсюдженню злочинності;
 - б) вчення про злочинців;
 - в) вчення про жертву;
 - г) це сукупність злочинів, що не потрапили, з різних причин, до офіційної статистики.
 - 5.2. Профілактика злочинності це:
 - а) засіб підтримання належного правопорядку;
 - б) ефективний спосіб боротьби зі злочинністю;
 - в) соціально-правовий процес, що обмежує або ліквідує чинники, які детермінують злочинність;
 - г) один із етапів протидії злочинності.
 - 5.3. Одним з основних завдань профілактики є:
 - а) обмеження дії негативних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю;
 - б) вивчення чинників, що призводять до формування особи злочинця та реалізації злочинних намірів;
 - в) нейтралізація детермінантів злочинних проявів;
 - г) припинення злочинної діяльності окремих осіб.
 - 5.4. Однією з форм профілактичної діяльності органів внутрішніх справ є:
 - а) здійснення керівництва суб'єктами профілактики на підвідомчій території;
 - б) запровадження громадського контролю за дотриманням правових норм у сфері побуту;
 - в) інформування державних органів про стан злочинності її тенденції та детермінанти;
 - в) запобігання злочинам, що вчиняються у місцях лікування від наркозалежності.
 - 5.5. Потенційна жертва, що є більш детермінована віктимологічними ситуаціями і вибором самого нападника охоплюється поняттям:

- а) евентуальна жертва;
- б) латентна жертва;
- в) випадкова жертва;
- г) стимулююча жертва.

5.6. До сучасних теорій детермінації злочинності належать:

- а) теорія наслідування;
- б) теорія конфлікту культур;
- в) теорія можливості;
- г) психоаналітична теорія З. Фрейд.

Тема 5. Особа злочинця і потерпілого та їх роль у «механізмі» вчинення злочину

Питання для обговорення

1. Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила злочин.
2. Криміногенна особа та її співвідношення з особою злочинця і суб'єктом злочину.
3. Поняття віктимізації та віктимності особи.
4. Віктимологічна та суїцидальна профілактика

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила злочин.
 - 1.2. Криміногенна особа та її співвідношення з особою злочинця і суб'єктом злочину.
 - 1.3. Механізм формування особи злочинця.
 - 1.4. Фактори, що впливають на формування особи злочинця.
 - 1.5. Обсяг, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології.
 - 1.6. Класифікація жертв злочинів.
 - 1.7. Віктимологічна та суїцидальна профілактика.
 - 1.8. Етапи формування особи злочинця.
 - 1.9. Соціальне і біологічне в особі злочинця.
 - 1.10. Структура особи злочинця.
 - 1.11. Соціально-демографічні.
 - 1.12. Морально-психологічні риси особи злочинця.
 - 1.13. Класифікація осіб, які вчинили злочини.
 - 1.14. Типологія злочинців.
 - 1.15. Роль аномалій психіки в детермінації злочинної поведінки.
 - 1.16. Різні підходи щодо вивчення структури особи злочинця.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Скласти структурно-логічну схему механізму формування особи злочинця.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Жертва це:

- а) система негативних соціально значимих властивостей, зв'язків і відносин, які поєднані із зовнішніми умовами та обставинами характеризують людину винну у вчиненні злочину;
- б) людина або певна спільність людей у будь-якій формі їхньої інтеграції, яким заподіяний злочином моральний, фізичний або матеріальний збиток;
- в) біологічні або психіатричні властивості;
- г) вчення в кримінології, що містить сукупність знань про жертву.

5.2. Віктимізація це:

- а) процес перетворення в жертву злочину;
- б) підвищена здатність ставати жертвою злочину;
- в) сукупність обставин, пов'язаних з особистістю та поведінкою жертви;
- г) процес перетворення в злочинця.

5.3. Віктимність це:

- а) розподіл за групами, з урахуванням визначених критеріїв;
- б) кількісні і якісні характеристики особи потерпілого;
- в) ступінь соціальної деформації жертви злочину;
- г) підвищена здатність через ті або інші обставини ставати жертвою злочину.

5.4. Виділяються різні види віктимності:

- а) потенційна, реалізована, видова, групова та масова;
- б) рухливість нервових процесів, динамічність почуттів, ступінь емоційної збудливості, характер реагування на різні прояви зовнішнього середовища;
- в) реальні соціальні функції конкретної жертви;
- г) за характером і змістом мотивації.

5. Суїцид це:

- а) навмисне, задалегідь обдумане, позбавлення особою себе життя;
- б) процес, що характеризує співвідношення питомої ваги жертв злочинів певної статевої, вікової або соціальної групи в їхньому загальному числі до питомої ваги цієї ж групи в загальній чисельності населення;
- в) сукупність необережних вбивств вчинених на певній території за певний період часу злочинів;
- г) процес формування індивідуальної суїцидальної поведінки в конкретних умовах життєдіяльності.

5.5. Процес перетворення особи або групи осіб на реальну жертву, а також результат такого процесу охоплюється поняттям:

- а) криміногенез;
- б) детермінізм;
- в) віктимізація;
- г) девіація.

5.6. Питому вагу окремих видів жертв злочинів, яким заподіяно шкоду, в загальній кількості потерпілих за певний період часу на певній території відображає:

- а) структура віктимності;
- б) індекс віктимізації;
- в) коефіцієнт злочинності;
- г) рівень віктимності.

5.7. Хто із відомих кримінологів здійснив кримінально-правовий підхід до класифікації жертв злочинів?

- а) Б. Мендельсон;
- б) Р. Гассер;
- в) Г. Гентіг;
- г) І. Маттес.

5.8. Використання знань віктимології у правотворчій і правозастосовній діяльності розкриває її:

- а) прогностичну функцію;
- б) пізнавальну функцію;
- в) діагностичну функцію;
- г) прикладну функцію.

5.9. Потенційна жертва, що є більш детермінована віктимологічними ситуаціями і вибором самого нападника охоплюється поняттям:

- а) евентуальна жертва;
- б) латентна жертва;
- в) випадкова жертва;
- г) стимулююча жертва.

Тема 6. Запобігання, протидія та основні заходи боротьби зі злочинністю

Питання для обговорення

1. Протидія злочинності як один з основних елементів предмету кримінологія.
2. Система заходів впливу на злочинність. Загально-соціальне запобігання злочинності. Спеціальні державні органи боротьби зі злочинністю.
3. Структура інституційно-правого механізму функціонування державної системи виконання кримінальних покарань в Україні.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Система заходів впливу на злочинність.
 - 1.2. Загально-соціальне запобігання злочинності.
 - 1.3. Спеціальні державні органи боротьби зі злочинністю.
 - 1.4. Структура інституційно-правого механізму функціонування державної системи виконання кримінальних покарань в Україні.
 - 1.5. Протидія злочинності, попередження злочинності.
 - 1.6. Запобігання та припинення злочину.
 - 1.7. Попередження окремого злочину.
4. У письмовому вигляді розробити порівняльну таблицю попередження злочинів ОВС та інших суб'єктів профілактики злочинів.
5. Розв'язати тести:
 - а) система кримінально-правових, кримінально-процесуальних і кримінально-виконавчих інститутів в країні;
 - б) концепція протидії злочинності, покликана забезпечити досягнення позитивного практичного результату від її реалізації;

в) історично надбана та така, що розвивається у нових соціальних умовах, система об'єктивних і суб'єктивних передумов зменшення злочинності, а також комплекс державних і громадських заходів, спрямованих на припинення, нейтралізацію (усунення) причин і умов, що породжують дане явище й сприяють його існуванню у суспільстві;

г) систематично здійснюваний цілеспрямований запобіжний вплив на окремих громадян, що ведуть антигромадський спосіб життя, як у їх власних інтересах, так і в інтересах суспільства.

5.1. Рівні запобігання злочинності:

а) загальний та спеціальний;

б) загальносоціальний, спеціально-кримінологічний та індивідуальний;

в) загальносоціальний та спеціально-кримінологічний;

г) ранній та безпосередній.

5.2. Спеціально-кримінологічна профілактика:

а) комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності;

б) включає в себе сукупність заходів спеціально направлених і цілеспрямованих на боротьбу зі злочинністю, які здійснюються органами, підприємствами, організаціями, установами, що мають функції, закріплені у нормативно-правових актах, пов'язані з цією боротьбою;

в) система цілеспрямованого, організованого, з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи, що профілакується, з метою усунення, нейтралізації, блокування у неї негативних і, одночасно, формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки;

г) вся соціально позитивна діяльність суспільства й держави (політична, економічна, моральна й ін.), що створює основу для зменшення негативних і антигромадських проявів у суспільстві.

5.3. До завдань профілактики злочинів відноситься:

а) систематичне виявлення і аналіз явищ, процесів, факторів, ситуацій, що сприяють злочинам;

б) вплив на причини злочинних проявів та їх умови;

в) вплив на негативні обставини безпосереднього соціального оточення (мікросередовище) особи, що формують мотивацію злочинної поведінки;

г) вплив на особу, здатну завдяки громадському способу життя скоїти злочин або продовжити злочинну діяльність.

5.4. Профілактика злочинності це:

а) засіб підтримання належного правопорядку;

б) ефективний спосіб боротьби зі злочинністю;

в) соціально-правовий процес, що обмежує або ліквідує чинники, які детермінують злочинність;

г) один із етапів протидії злочинності.

5.5. Загальна профілактика злочинів це:

- а) запобіжна діяльність, що здійснюється до окремих груп у суспільстві;
- б) комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності;
- в) діяльність, спрямована на виявлення осіб, здатних вчинити злочин, і проведення з ними відповідної профілактичної роботи;
- г) профілактична діяльність щодо антисуспільної поведінки.

5.6. Індивідуальна профілактика злочинів це:

- а) система цілеспрямованого, організованого, з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи, що профілакується, з метою усунення, нейтралізації, блокування у неї негативних і, одночасно, формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки;
- б) правове забезпечення утримання окремих членів суспільства від злочинних дій;
- в) недопущення порушення норм кримінального права членами суспільства;
- г) сукупність заходів спрямованих на недопущення хуліганський дій окремих осіб.

5.7. Система профілактики злочинів це:

- а) сукупність державних органів, громадських організацій та громадян, які цілеспрямовано здійснюють управління, планування і виконання профілактичних заходів, мають у зв'язку з цим відповідні права і несуть відповідальність за кінцевий результат;
- б) використання різноманітних форм, методів і засобів профілактики, спрямованих на злочинність і фактори, що її обумовлюють;
- в) використання форм, методів і засобів профілактичної діяльності, розроблених та рекомендованих наукою;
- г) сукупність органів та установ, які здійснюють профілактичні заходи.

5.8. Одним з основних завдань профілактики є:

- а) обмеження дії негативних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю;
- б) вивчення чинників, що призводять до формування особи злочинця та реалізації злочинних намірів;
- в) нейтралізація детермінантів злочинних проявів;
- г) припинення злочинної діяльності окремих осіб.

5.9. Суб'єкти профілактичної діяльності це:

- а) особа правопорушника та умови її формування;
- б) злочинність, як соціальне явище та її детермінанти;
- в) державні органи, установи, громадські організації і формування та їх представники, а також окремі громадяни;
- г) правоохоронні органи.

Модуль 2
ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЗАХОДИ ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ
Тема 7. Загальнокримінальна насильницька злочинність та її
запобігання

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Кримінологічна характеристика та види загально-кримінальної та насильницької злочинності.
 - 1.2. Поняття загально-кримінальної насильницької злочинності.
 - 1.3. Детермінація насильницької і корисливої злочинності на загально-соціальному та індивідуальному рівнях.
 - 1.4. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинів. Їх кількісні показники.
 - 1.5. Особливості вольової та інтелектуально-емоційної сфери злочинців.
 - 1.6. Механізм поєднання корисливих мотивів з насильницьким способом їх реалізації.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для самостійного опрацювання.
4. Розробити схему корисливо-насильницької злочинності за кількістними показниками та структурою.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. У структурі злочинності неповнолітніх переважають:
 - а) крадіжки;
 - б) розбійні напади;
 - в) вбивства;
 - г) шахрайства.
 - 5.2. Які злочини належать до кола насильницьких:
 - а) проти власності;
 - б) проти життя і здоров'я особи;
 - в) проти правосуддя;
 - г) у сфері публічної безпеки.
 - 5.3. Що таке латентна злочинність?
 - а) група найбільш небезпечних злочинів;
 - б) сукупність державних злочинів;
 - в) незареєстрована злочинність;
 - г) зареєстрована злочинність.
 - 5.4. Що таке коефіцієнт злочинності?
 - а) число злочинців серед 100 тисяч населення;
 - б) цифра, на яку збільшилась чи зменшилась кількість злочинів за рік;
 - в) цифра, що характеризує співвідношення чоловіків і жінок, які вчинили злочини;
 - г) загальне число осіб, які вчинили злочини.
 - 5.5. Що таке структура злочинності?
 - а) кількість злочинів у країні з розбивкою за роками;

б) співвідношення числа осіб, що вчинили злочини, з розміром матеріального збитку;

в) питома вага злочинності країни в загальносвітовий злочинності.

г) співвідношення різних видів злочинів.

5.6. Злочинність вимірюється за допомогою наступних показників:

а) кількісних та якісних;

б) економічних;

в) стратегічних;

г) політичних.

5.7. що таке «кількісні оцінки злочинності»?;

а) кількість злочинів у країні, області;

б) кількість злочинів, поділена на населення, що за рік;

в) рівень злочинності;

г) рівень злочинності та динаміка злочинності;

5.8. Що таке «якісна характеристика корисливо-насильницької злочинності»?;

а) структура злочинності;;

б) якість підготовлюваних злочинів на певній території;;

в) характер злочинності на певній території за певний час;;

г) рівень злочинності на певній території.

5.9. Статистичне спостереження, при якому факти реєструються постійно, в міру їх виникнення називається:

а) суцільним;

б) поточним;

в) загальним;

г) спеціальним.

5.10. Всі ознаки, що реєструються у процесі статистичного спостереження і становлять неподільний елемент сукупності, охоплюються поняттям:

а) одиниця виміру;

б) одиниця сукупності;

в) одиниця спостереження;

г) одиниця дослідження.

Тема 8. Злочини у сфері економіки і проти власності та їх запобігання

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Кримінологічна характеристика та протидія злочинам у сфері економіки.

1.2. Поняття, ознаки і види злочинів у сфері економіки.

1.3. Кримінологічна характеристика злочинів, що вчиняються у сфері економіки, їх класифікація.

1.4. Детермінація злочинності у сфері економіки.

1.5. Кримінологічні особливості осіб, що вчинили злочини у сфері економіки.

1.6. Основні напрями запобігання злочинів, що вчиняються у сфері економіки.

1.7. Протидія злочинності у сфері економіки.

2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Скласти перелік найпоширеніших злочинів у сфері економіки.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Який тип злочинця вживає заходів для створення сприятливих для вчинення злочинів умов ?
 - а) ситуативний;
 - б) криміногенний;
 - в) послідовнокриміногенний;
 - г) ситуативнокриміногенний;
 - 2 Назвіть ознаки кримінального професіоналізму:
 - а) корумповане прикриття, зрілий вік, відсутність родини;
 - б) матеріальна база, зв'язок з субкультурою, зрілий вік, кримінальний професіоналізм;
 - в) злочинна спеціалізація, кваліфікація, корумповане прикриття, відсутність родини;
 - г) зв'язок з субкультурою, кримінальна спеціалізація, кваліфікація злочину як промисел.
 - 5.2. Що таке транснаціональна злочинність:
 - а) окремих вид злочинності, що має міжнародний характер;
 - б) об'єднання професійних злочинців;
 - в) один з видів групової злочинності;
 - г) один з видів злочинності на транспорті.
 - 5.3.Формами організованості є:
 - а) проста група;
 - б) злочинна спільнота;
 - в) злочинна організація;
 - г) один з видів групової злочинності;
 - 5.4. Яку громадську організацію, діяльність якої пов'язана з протидією злочинності, було створено в Україні?
 - а) Спілка кримінологів України;
 - б) Союз правоохоронців;
 - в) Кримінологічна асоціація;
 - г) Товариство профілактики злочинів.

Тема 9. Професійна, рецидивна і пені-тенціарна злочинність та їх запобігання

Питання для обговорення

1. Кримінологічна характеристика та протидія професійній, організованій та рецидивній і пенітенціарній злочинності.
2. Поняття та кримінологічні ознаки професійної злочинної діяльності та професійної злочинності.
3. Поняття та види рецидиву злочинів.
4. Кримінологічна характеристика особи рецидивиста.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Протидія професійній, організованій та рецидивній і пенітенціарній злочинності.
 - 1.2. Особливості та ознаки професійної злочинної діяльності та професійної злочинності.
 - 1.3. До основних напрямів діяльності професійної злочинності слід віднести:
 - 1.4. Поняття та види рецидиву злочинів.
 - 1.5. Кримінологічна характеристика особи рецидивиста.
 - 1.6. Кримінологічна характеристика пенітенціарної та рецидивної злочинності.
 - 1.7. Зв'язок рецидивної злочинності з професійною та пенітенціарною злочинністю.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Сформулювати головну кримінологічний портрет особи рецидивиста.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Що являє собою пенітенціарний рецидив:
 - а) вчинення злочину після відбуття покарання;
 - б) вчинення злочину в період ресоціалізації особи до погашення або зняття судимості;
 - в) вчинення злочину в момент відбуття покарання;
 - г) вчинення злочину до відбуття покарання;
 - 5.2. Типи рецидивістів за ступенем суспільної небезпечності поділяють на:
 - а) ситуативні, злісні, спеціальні, особливо злісні;
 - б) випадкові, ситуативні, злісні;
 - в) спеціальні, випадкові, особливо злісні;
 - г) спеціальні, випадкові.
 - 5.3. Що вивчає особлива частина кримінології:
 - а) кримінологічну характеристику різних видів і груп злочинів: корисливої й насильницької злочинності, професійної й організованої, рецидивної, економічної, злочинності неповнолітніх, тощо;
 - б) кримінально-правове походження науки кримінології;
 - в) методика кримінологічних досліджень і профілактики злочинності;
 - г) теоретичні основи і поняття кримінології, злочинність, причини і умови злочинності, особу злочинця і механізм злочинної поведінки, методика кримінологічних досліджень і профілактики злочинності;
 - 5.4. Статистичні методи використовуються для визначення структури злочинності:
 - а) при співвідношенні рецидивної та первинної злочинності;
 - б) допомагають визначити стан, рівень, структуру, динаміку злочинності;
 - в) при вивченні масових явищ, одним з яких є злочинність;
 - г) при вивченні кількісної сторони правових явищ.
 - 5.5. Структура злочинності – це:

- а) кількість злочинів у країні за роками;
- б) співвідношення кількості осіб, які вчинили злочини, з розміром матеріального збитку;
- в) питома вага злочинності країни до загальносвітової злочинності;
- г) співвідношення різних видів злочинів.

5.6. Відносний показник, який характеризує інтенсивність злочинності на певній території:

- а) коефіцієнт злочинності;
- б) динаміка злочинності;
- в) рівень злочинності;
- г) структура злочинності.

5.7. Темп зростання або зниження кількості зареєстрованих злочинів є основним показником:

- а) географія злочинності;
- б) динаміки злочинності;
- в) рівня злочинності;
- г) структури злочинності.

5.8. Абсолютний показник, який характеризує кількість вчинених злочинів, скоєних на певній території за певний проміжок часу:

- а) коефіцієнт злочинності;
- б) динаміка злочинності;
- в) рівень злочинності;
- г) структура злочинності.

5.9. Питома вага злочинності це показник?

- а) географії злочинності;
- б) динаміки злочинності;
- в) рівня злочинності;
- г) структури злочинності.

Тема 10. Організована злочинність і корупція та їх запобігання.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Державна влада і злочинність.

1.2. Злочинність в умовах всесвітньої глобалізації.

1.3. Поняття і кримінологічна характеристика організованої злочинності.

1.4. Види, форми, рівні і фактори існування організованої злочинності.

1.5. Соціально-правовий механізм протидії організованим злочинності.

1.6. Поняття і кримінологічна характеристика корупції.

1.7. Корупція як транснаціональне явище.

1.8. Корупція як основна ознака організованої злочинності.

1.9. Правові та організаційні засади запобігання та протидії корупції з урахуванням положень міжнародно-правових актів в цієї сфері.

1.10. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.

1.11. Чинне законодавство України у сфері запобігання корупції.

1.12. Поняття і зміст антикорупційної експертизи.

2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Скласти словник юридичних термінів.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. До якого типу відносять лідерів організованих злочинних угруповань:
 - а) ситуативний тип;
 - б) нестійкий тип;
 - в) особливо злісний тип;
 - г) злісний тип.
 - 5.2. Формами організованості є:
 - а) проста група;
 - б) злочинна спільнота;
 - в) злочинна організація;
 - г) один з видів групової злочинності;
 - 5.3. Визначення, особа злочинця – це:
 - а) ім'я та прізвище людини яка вчинила злочин;
 - б) темперамент злочинця і його звички;
 - в) сукупність усіх криміногенних якостей, які обумовили злочинну поведінку;
 - г) сукупність соціально значущих ознак, властивостей, зв'язків особи, яка вчинила злочин, у поєднанні з іншими не особистісними умовами і обставинами, що вплинули на її злочинну поведінку.
 - 5.4. До якої групи ознак особи злочинця відносяться вольові якості:
 - а) соціально-демографічних;
 - б) морально-психологічних;
 - в) кримінально-правових;
 - г) соціально-рольових.
 - 5.5. До якої групи ознак особи злочинця відноситься форма співучасті у злочині:
 - а) соціально-демографічних;
 - б) морально-психологічних;
 - в) кримінально-правових;
 - г) соціально-рольових.
 - 5.6. Які критерій лягли в основу класифікації злочинців:
 - а) соціально-демографічні та соціально-економічні дані;
 - б) глибина та стійкість асоціальності особи;
 - в) характер антисоціальної спрямованості особи і ціннісні орієнтації;
 - г) мотив і ціль злочинного діяння.
 - 5.7. До якого типу відносять лідерів організованих злочинних угруповань:
 - а) ситуативний тип;
 - б) нестійкий тип;
 - в) особливо злісний тип;
 - г) злісний тип.

Тема 11. Злочинність неповнолітніх та її запобігання

Питання для обговорення

1. Кримінологічна характеристика та протидія злочинності неповнолітніх.
2. Поняття злочинності неповнолітніх.
3. Кримінологічна характеристика особистості неповнолітнього злочинця: соціально-демографічна та соціально-психологічна характеристика.
4. Рівень рецидиву правопорушень і злочинів неповнолітніх.
5. Особливості протидії злочинності неповнолітніх.
6. Взаємодія злочинності дорослих та злочинності неповнолітніх.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Протидія злочинності неповнолітніх.
 - 1.2. Злочинність неповнолітніх в Україні за період незалежності.
 - 1.3. Кримінологічні особливості злочинності неповнолітніх.
 - 1.4. Кримінологічна характеристика особистості неповнолітнього злочинця.
 - 1.5. Рівень рецидиву правопорушень і злочинів неповнолітніх.
 - 1.6. Взаємодія злочинності дорослих та злочинності неповнолітніх.
 - 1.7. Особливості протидії злочинності неповнолітніх.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Підготувати доповідь на одну із проблемних питань заняття.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Злочинність неповнолітніх – це:
 - а) сукупність злочинів, що вчиняють особи у віці від 12 до 18 років;
 - б) сукупність злочинів, що вчиняють особи у віці від 14 до 18 років;
 - в) сукупність злочинів, що вчиняють особи, які не досягли повноліття, тобто 18 років;
 - г) сукупність злочинів, що вчиняють особи, які не 14 років.
 - 5.2. У структурі злочинності неповнолітніх переважають:
 - а) крадіжки;
 - б) розбійні напади;
 - в) вбивства;
 - г) шахрайства.
 - 5.3. Чинник, який суттєво впливає на злочинність неповнолітніх:
 - а) позитивний вплив сім'ї;
 - б) негативний вплив сім'ї;
 - в) спілкування у спортивних гуртках;
 - г) спілкування у школі.
 - 5.4. Що являє собою пенітенціарний рецидив:
 - а) вчинення злочину після відбуття покарання;
 - б) вчинення злочину в період ресоціалізації особи до погашення або зняття судимості;
 - в) вчинення злочину в момент відбуття покарання;
 - г) вчинення злочину до відбуття покарання.

Тема 12. Злочини вчинені з необережності та їх запобігання.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Поняття необережної злочинності.
 - 1.2. Види злочинної необережної поведінки.
 - 1.3. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених з необережності.
 - 1.4. Рівень віктимності потерпілих.
 - 1.5. Характеристика осіб, які вчинили необережні злочини.
 - 1.6. Види необережних злочинців.
 - 1.7. Структура сучасної необережної злочинності в Україні.
 - 1.8. Причини та умови необережної злочинності.
 - 1.9. Загальносоціальні та специфічні фактори, що детермінують необережну злочинність.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Підготувати доповідь на одну із проблемних питань заняття.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Який тип злочинця вживає заходів для створення сприятливих для вчинення злочинів умов ?
 - а) ситуативний;
 - б) криміногенний;
 - в) послідовнокриміногенний;
 - г) ситуативнокриміногенний;
 - 5.2. Назвіть ознаки кримінального професіоналізму:
 - а) корумповане прикриття, зрілий вік, відсутність родини;
 - б) матеріальна база, зв'язок з субкультурою, зрілий вік, кримінальний професіоналізм;
 - в) злочинна спеціалізація, кваліфікація, корумповане прикриття, відсутність родини;
 - г) зв'язок з субкультурою, кримінальна спеціалізація, кваліфікація злочину як промисел.
 - 5.3. яка злочинність називається латентною?
 - а) не виявлена, не заявлена;
 - б) не пройшла офіційної реєстрації;
 - в) прихована, природна;
 - г) приховувана.
 - 5.4. що таке злочинність?
 - а) сукупність злочинів;
 - б) негативне суспільне явище;
 - в) негативне явище класового суспільства;
 - г) соціальноправове явище.
 - 5.5. Метод сходження від абстрактного до конкретного передбачає:

- а) певний рівень теоретичної підготовки дослідника, висунення гіпотез, використання наукових понять, абстрактне мислення;
- б) відбір за спеціальними методиками частину генеральної сукупності;
- в) обробку та аналіз статистичних даних, при якому сукупність явищ, що вивчаються розподіляється на однорідні за певними ознаками групи, кожна з яких характеризується системою статистичних показників;
- г) результат оцінки спеціалістами характеру та ступеня впливу досліджуваного об'єкта (або окремих його сторін) на злочинність.

5.6. Висунення гіпотези в кримінології дає можливість:

- а) описати властивості, закономірності, тенденції, фактори злочинності або окремі її видів, а також ознаки особи злочинця;
- б) акцентувати увагу дослідника на тих чи інших моментах дійсності, що вивчається;
- в) виявити закономірності розвитку негативних соціальних явищ;
- г) оцінити теоретичні та емпіричні дані, які вже існують, та спів ставити їх з предметом, об'єктом і завданнями дослідження.

Тема 13. Злочини пов'язані з незаконним обігом наркотичних речовин та їх запобігання.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.
 - 1.1. Поняття і види фонових для злочинності явищ.
 - 1.2. Кримінологічна характеристика пияцтва та алкоголізму, їх зв'язок зі злочинністю.
 - 1.3. Особливості кримінологічної характеристики осіб, які зловживають алкоголем та наркотиками, азартними іграми, хворих на СНІД та осіб, які займаються проституцією.
 - 1.4. Причини та умови виникнення та існування фонових для злочинності.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Підготувати доповідь на одну із проблемних питань заняття.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Однією з форм профілактичної діяльності органів внутрішніх справ є:
 - а) здійснення керівництва суб'єктами профілактики на підвідомчій території;
 - б) запровадження громадського контролю за дотриманням правових норм у сфері побуту;
 - в) інформування державних органів про стан злочинності її тенденції та детермінанти;
 - в) запобігання злочинам, що вчиняються у місцях лікування від наркозалежності.
 - 5.2. Які показники характеризують стан злочинності:
 - а) рівень рецидиву;
 - б) кількість осіб, які вчинили злочини у стані алкогольного сп'яніння;
 - в) розмір шкоди, що спричинена злочинністю;

г) загальна кількість злочинів і осіб, які їх вчинили.

5.3. Що таке причинність у кримінології:

а) явище, яке обумовлює злочинність;

б) зв'язок між явищами;

в) сукупність причин і умов;

г) різниця між поняттям «причина злочинності» й «умова злочинності».

5.4. Визначення, причина злочинності – це:

а) негативні явища, що не породжують злочинність, але й не перешкоджають її існуванню у суспільстві;

б) явища, які суттєво впливають на злочинність;

в) негативні явища, які породжують злочинність як свій безпосередній наслідок;

г) зв'язок між умовою і обставиною.

5.5. Визначення, умова злочинності – це:

а) негативні явища, що не породжують злочинність, але сприяють створенню причини, супроводжують її та не перешкоджають настанню наслідку-злочину;

б) явища, які суттєво впливають на злочинність;

в) негативні явища, які породжують злочинність як свій безпосередній наслідок;

г) зв'язок між причиною і обставиною.

5.6. Фактори злочинності поділяються на:

а) першого і другого порядку;

б) першого, другого і третього класу;

в) суб'єктивні та особистісні;

г) криміногенні та антикриміногенні.

Тема 14. Кримінологічна та індивідуальна профілактика злочинів.

Питання для обговорення

1. Поняття попередження злочинності.

2. Суб'єкти і об'єкти попереджувальної діяльності.

3. Класифікація заходів профілактики.

4. Взаємодія суб'єктів профілактики.

5. Облік і оцінка результатів діяльності органів внутрішніх справ з попередження злочинів та інших правопорушень.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Поняття і сутність кримінологічної профілактики злочинів.

1.2. Соціально-правовий механізм кримінологічної профілактики злочинів.

1.3. Загальні та спеціальні суб'єкти кримінологічної профілактики.

1.4. Координація діяльності суб'єктів кримінологічної профілактики злочинів.

1.5. Поняття і сутність індивідуальної профілактики злочинів.

1.6. Вивчення та нейтралізація причин і умов скоєння злочинів.

2. Скласти термінологічний словник до теми.

3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

4. Підготувати доповідь на одну із проблемних питань заняття.

5. Розв'язати тести:

5.1. Загальна профілактика злочинів це:

- а) запобіжна діяльність, що здійснюється до окремих груп у суспільстві;
- б) комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності;
- в) діяльність, спрямована на виявлення осіб, здатних вчинити злочин, і проведення з ними відповідної профілактичної роботи;
- г) профілактична діяльність щодо антисуспільної поведінки.

5.2. Індивідуальна профілактика злочинів це:

- а) система цілеспрямованого, організованого, з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи, що профілакується, з метою усунення, нейтралізації, блокування у неї негативних і, одночасно, формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки;
- б) правове забезпечення утримання окремих членів суспільства від злочинних дій;
- в) недопущення порушення норм кримінального права членами суспільства;
- г) сукупність заходів спрямованих на недопущення хуліганський дій окремих осіб.

5.3. Система профілактики злочинів це:

- а) сукупність державних органів, громадських організацій та громадян, які цілеспрямовано здійснюють управління, планування і виконання профілактичних заходів, мають у зв'язку з цим відповідні права і несуть відповідальність за кінцевий результат;
- б) використання різноманітних форм, методів і засобів профілактики, спрямованих на злочинність і фактори, що її обумовлюють;
- в) використання форм, методів і засобів профілактичної діяльності, розроблених та рекомендованих наукою;
- г) сукупність органів та установ, які здійснюють профілактичні заходи.

5.4. Одним з основних завдань профілактики є:

- а) обмеження дії негативних явищ і процесів, взаємопов'язаних зі злочинністю;
- б) вивчення чинників, що призводять до формування особи злочинця та реалізації злочинних намірів;
- в) нейтралізація детермінантів злочинних проявів;
- г) припинення злочинної діяльності окремих осіб.

5.5. Суб'єкти профілактичної діяльності це:

- а) особа правопорушника та умови її формування;
- б) злочинність, як соціальне явище та її детермінанти;

в) державні органи, установи, громадські організації і формування та їх представники, а також окремі громадяни;

г) правоохоронні органи.

5.6. Спеціально-кримінологічна профілактика:

а) комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямованих на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності;

б) включає в себе сукупність заходів спеціально направлених і цілеспрямованих на боротьбу зі злочинністю, які здійснюються органами, підприємствами, організаціями, установами, що мають функції, закріплені у нормативно-правових актах, пов'язані з цією боротьбою;

в) система цілеспрямованого, організованого, з урахуванням педагогічних вимог виховного впливу на свідомість, почуття, волю особи, що профілакується, з метою усунення, нейтралізації, блокування у неї негативних і, одночасно, формування позитивних якостей, стереотипів і звичок законослухняної поведінки;

г) вся соціально позитивна діяльність суспільства й держави (політична, економічна, моральна й ін.), що створює основу для зменшення негативних і антигромадських проявів у суспільстві.

5.7. До завдань профілактики злочинів відноситься:

а) систематичне виявлення і аналіз явищ, процесів, факторів, ситуацій, що сприяють злочинам;

б) вплив на причини злочинних проявів та їх умови;

в) вплив на негативні обставини безпосереднього соціального оточення (мікросередовище) особи, що формують мотивацію злочинної поведінки;

г) вплив на особу, здатну завдяки громадському способу життя скоїти злочин або продовжити злочинну діяльність.

5.8. Профілактика злочинності це:

а) засіб підтримання належного правопорядку;

б) ефективний спосіб боротьби зі злочинністю;

в) соціально-правовий процес, що обмежує або ліквідує чинники, які детермінують злочинність;

г) один із етапів протидії злочинності.

Тема 15. Зарубіжна кримінологія та використання її досвіду у розвитку кримінологічної науки в Україні.

Питання для обговорення

1. Глобалізація кримінальних процесів.

2. Глобальні зміни в структурі злочинності.

3. Міжнародний тероризм.

4. Міжнародний досвід контролю кримінальної динаміки.

Питання та завдання для самоперевірки і контролю засвоєння знань:

1. Дати відповідь на контрольні питання.

1.1. Історія розвитку кримінологічних теорій в зарубіжних країнах.

- 1.2. Основні західноєвропейські школи в кримінології.
- 1.3. Класична школа в кримінології
- 1.4. Антропологічна школа в кримінології
- 1.5. Соціологічна школа в кримінології
- 1.6. Погляди американських кримінологів на класифікацію кримінологічних досліджень
- 1.7. Аналіз сучасних кримінологічних поглядів на злочинність, її природу, причини існування та заходи впливу на її прояву.
- 1.8. Міжнародне співробітництво в сфері протидії і боротьби із злочинністю.
2. Скласти термінологічний словник до теми.
3. Скласти опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
4. Підготувати доповідь на одну із проблемних питань заняття.
5. Розв'язати тести:
 - 5.1. Що таке транснаціональна злочинність:
 - а) окремий вид злочинності, що має міжнародний характер;
 - б) об'єднання професійних злочинців;
 - в) один з видів групової злочинності;
 - г) один з видів злочинності на транспорті.
 - 5.2. Представниками класичної школи в кримінології є :
 - а) І. Кант, Д. Ч. Беккарія, Г.Гегель;
 - б) Ф. Енгельс, К. Маркс; В.І. Ленін.
 - в) З. Фрейд, Ч. Ломброзо.
 - г) Е.Дюркгейм, А.Кетле.
 - 5.3. Що таке злочинність?
 - а) Сукупність злочинів;
 - б) Негативне суспільне явище;
 - в) Негативне явище класового суспільства;
 - г) Соціально-правове явище.
 - 5.4. Що таке «аномія» у суспільстві?
 - а) Недостатня розвиненість економіки;
 - б) Недостатній рівень моралі та моральності;
 - в) Авторитарний стиль правління;
 - г) Неузгодженість декларованих цінностей і можливості їх законного досягнення.
 - 5.5. Представниками соціологічної школи в кримінології є:
 - а) Е.Дюркгейм, А.Кетле;
 - б) І. Кант;
 - в) Ф. Енгельс, К. Маркс;
 - г) З. Фрейд.
 - 5.6. До сучасних теорій детермінації злочинності належать:
 - а) теорія наслідування;
 - б) теорія конфлікту культур;
 - в) теорія можливості;
 - г) психоаналітична теорія З. Фрейд.

5.7. Засновником соціологічного напрямку в зарубіжній кримінології є:

- а) Джеффері;
- б) Кетле;
- в) Горінг;
- г) Джекобс.

5.8. Вперше теорія можливостей була сформульована :

- а) на конгресі ООН за боротьби зі злочинністю і поведженням з правопорушниками;
- б) на Міжнародному кримінологічному конгресі;
- в) на Гаазькій конференції;
- г) на Гейдельберзькому з'їзді кримінологів.

5.9. Одним із фундаторів інтеракціоністської теорії був:

- а) Д. Флоратті;
- б) Ф.Таненнбаум;
- в) Г. Тард;
- г) Є.Сатерленд.

5.10. Вислів: «Кожне суспільство має тих злочинців, яких воно заслуговує...» належить:

- а) А. Кетле;
- б) Е. Дюркгейму;
- в) Е. Кречмеру;
- г) А. Лакассанью.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль I

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРИМІНОЛОГІЇ

1. Об'єкт і предмет кримінології.
2. Кримінологія і правові науки.
3. Кримінологія і соціальні науки.
4. Структура кримінології.
5. Функції кримінології.
6. Проблеми класифікації кримінологічних теорій .
7. Розвиток вітчизняної кримінології.
8. Методологія і методика у кримінологічному дослідженні.
9. Система кримінології як науки і як навчальної дисципліни.
10. Місце кримінології в системі наук та її зв'язок з юридичними та іншими науками.
11. Завдання та функції науки кримінології.
12. Методологія кримінологічного дослідження.
13. Методи збору даних про злочинність.
14. Статистичні методи в кримінології.
15. Програма кримінологічного дослідження .
16. Вивчення документів як метод кримінологічного дослідження.
17. Опитування у кримінології.

18. Кримінологічне спостереження.
19. Експеримент в кримінології.
20. Статистичні дослідження в кримінології.
21. Обробка і аналіз даних кримінологічного дослідження та використання результатів у практичній діяльності.
22. Злочинна поведінка.
23. Особистість як суб'єкт злочинної поведінки.
24. Віктимологічні аспекти злочину.
25. Детермінація злочинності та окремого злочину.
26. Механізм індивідуальної злочинної поведінки.
27. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації.
28. Мотивація злочинної діяльності.
29. Поняття особи злочинця в кримінології та її відмежування від особи, яка вчинила злочин.
30. Криміногенна особа та її співвідношення з особою злочинця і суб'єктом злочину.
31. Механізм формування особи злочинця.
32. Фактори, що впливають на формування особи злочинця.
33. Обсяг, межі та способи вивчення особи злочинця в кримінології.
34. Класифікація жертв злочинів.
35. Віктимологічна та суїцидальна профілактика.
36. Норми кримінального права в системі соціального контролю.
37. Злочинність і суспільство.
38. Основні характеристики злочинності.
39. Види злочинності.
40. Латентна злочинність.
41. Особа злочинця.
42. Злочинна поведінка.
43. Злочинність неповнолітніх і молоді.
44. Жіноча злочинність.
45. Загальносоціальні та специфічні фактори, що детермінують необережну злочинність.
46. Система заходів впливу на злочинність.
47. Загально-соціальне запобігання злочинності.
48. Спеціальні державні органи боротьби зі злочинністю.

Модуль II

ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЗАХОДИ ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

49. Структура інституційно-правового механізму функціонування державної системи виконання кримінальних покарань в Україні.
50. Кримінологічна характеристика та види загально-кримінальної та насильницької злочинності.
51. Поняття загально-кримінальної насильницької злочинності.
52. Детермінація насильницької і корисливої злочинності на загально-соціальному та індивідуальному рівнях.

53. Кримінологічна характеристика окремих видів злочинів. Їх кількісні показники.
54. Особливості вольової та інтелектуально-емоційної сфери злочинців.
55. Механізм поєднання корисливих мотивів з насильницьким способом їх реалізації.
56. Необережні злочини.
57. Поняття необережної злочинності.
58. Види злочинної необережної поведінки.
59. Кримінологічна характеристика злочинів, вчинених з необережності.
60. Характеристика осіб, які вчинили необережні злочини.
61. Види необережних злочинців.
62. Структура сучасної необережної злочинності в Україні.
63. Причини та умови необережної злочинності.
64. Протидія необережній злочинності.
65. Віктимологічні аспекти криміногенної ситуації.
66. Кримінальна субкультура.
67. Злочинний рецидив.
68. Злочинний професіоналізм.
69. Групова злочинність.
70. Організована злочинність.
71. Основні форми злочинного насильства.
72. Злочини проти суспільної безпеки.
73. Злочини проти державної влади.
74. Незаконний обіг наркотиків.
75. Основні види злочинів проти власності.
76. Злочини у сфері економічної діяльності.
77. Кримінологічна характеристика та протидія злочинам у сфері економіки.
78. Поняття, ознаки і види злочинів у сфері економіки.
79. Кримінологічна характеристика злочинів, що вчиняються у сфері економіки, їх класифікація.
80. Детермінація злочинності у сфері економіки.
81. Кримінологічні особливості осіб, що вчинили злочини у сфері економіки.
82. Основні напрями запобігання злочинів, що вчиняються у сфері економіки.
83. Протидія злочинності у сфері економіки.
84. Тіньова економіка і злочинність.
85. Прогнозування в кримінології.
86. Планування в боротьбі із злочинністю.
87. Правоохоронна діяльність.
88. Соціальна профілактика злочинності.
89. Глобалізація і злочинність.
90. Міжнародний тероризм.
91. Міжнародна співпраця в боротьбі із злочинністю.

92. Історія розвитку кримінологічних теорій в зарубіжних країнах.
93. Основні західноєвропейські школи в кримінології. Класична школа в кримінології (І. Кант 1724-1804, Д.Говард 1726-1790, Ч. Беккарія 1738-1794, І.Бентам 1748-1832, Г.Гегель 1770-183а).
94. Антропологічна школа в кримінології (Ч.Ламброзо 1835-1909, З.Фрейд 1856-1939, Б.Феррі 1856-1929).
95. Соціологічна школа в кримінології (Е.Дюркгейм 1858-1917, А.Кетле 1796-187г).
96. Погляди американських кримінологів на класифікацію кримінологічних досліджень (Е.Сатерленд 1883-1950).
97. Аналіз сучасних кримінологічних поглядів на злочинність, її природу, причини існування та заходи впливу на її прояву. (Н.Крісті, Р.Кларк, Е.Шур).
98. Міжнародне співробітництво в сфері протидії і боротьби із злочинністю.
99. Поняття і види фонових для злочинності явищ.
100. Кримінологічна характеристика наркоманії, токсикоманії та їх зв'язок зі злочинністю.
101. Кримінологічна характеристика пияцтва та алкоголізму, їх зв'язок зі злочинністю.
102. Види ненормативної поведінки як фонові явища злочинності (аморалізм, протекціонізм, проституція, азартні ігри, самогубство).
103. Особливості кримінологічної характеристики осіб, які зловживають алкоголем та наркотиками, азартними іграми, хворих на СНІД та осіб, які займаються проституцією
104. Причини та умови виникнення та існування фонових для злочинності явищ.
105. Соціально-кримінологічне запобігання фоновим для злочинності явищам.
106. Нормативно-правові та організаційні заходи, заходи просвітницько-виховного характеру,.
107. Заходи у сфері міжнародного співробітництва та науково-технічні заходи.
108. Кримінологічна характеристика та протидія професійній, організованій та рецидивній і пенітенціарній злочинності.
109. Поняття та кримінологічні ознаки професійної злочинної діяльності та професійної злочинності.
110. До основних напрямів діяльності професійної злочинності слід віднести:
111. Поняття та види рецидиву злочинів.
112. Кримінологічна характеристика особи рецидивиста.
113. Кримінологічна характеристика пенітенціарної та рецидивної злочинності.
114. Зв'язок рецидивної злочинності з професійною та пенітенціарною злочинністю.
115. Поняття і кримінологічна характеристика організованої злочинності.

116. Види, форми, рівні і фактори існування організованої злочинності.
117. Соціально-правовий механізм протидії організованій злочинності.
118. Поняття і кримінологічна характеристика корупції.
119. Корупція як транснаціональне явище.
120. Корупція як основна ознака організованої злочинності.